

SZÉCSÉNYI HIRLAP

SZÉPIRODALMI, TARSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelenik minden pénteken.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre 8 korona — Fél évre 4 korona.
Negyed évre 2 korona.
Egyes szám ára 16 fillér.
Előfizetések a kiadóhivatalhoz küldendők.

Kiadótulajdonos: Ullstein Adolf.
Főmunkatárs:
KARDOS ISTVÁN és IFJ. SZÁDER GYULA.
Szerkesztőség és kiadóhivatal Rákóczi-út 565.

ELŐFIZETÉSI PÉNZEK,
reklamációk és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.
Nyilvántári közlemények soronként 50 fillér.
Hirdetések egyezség szerint.

Tizenegyezer falu legfontosabb ügye.

Budapest, április 26.

Magyarország tizenötezer városa és községéből mintegy négy ezer község és városnak határa van eddig tagosítva. Tizenegyezer községben és városban pedig úgy gazdálkodnak még ma is, hogy egyik kis földüktől a másikhoz szaladoznak, olyan szorgos dologidőben, a mikor a régi példaszó szerint, ha száz keze lenne a munkásembernek, az is kevés lenne. Hogy milyen kétségbeesett állapotok vannak, csak egy két példát soroljunk föl: Mezőváron, Beregmegyében Gaál István gazdálkodónak tíz dűlőben tizenhat darabban van a földje. A legnagyobb parcellája 154 négyszögöl. A legkisebb tíz négyszögöl. Karasznyán Tírbák Tamás gazdának két és fél hold birtoka 32 darabban van. Egyik földje a másiktól napjainkra. Már most képzeljük el, Tírbák gazdát, hogyan képes harminckét helyre szaladozni, kápolni, kaszálni, a termést behordani? Megőrizni való állapot. De éppen ilyen helyben. Negyvenkilenc holdja van, tehát elég szép darab egy taghan. Csakhogy nem egy taghan van, hanem tizenkét dűlőben és ötvenkét darabban. A legnagyobb parcellája két hold. De — örök szegényre rendezetlen birtokviszonyainknak, — van tizenkét négyszögöles parcellája is.

Hagyjuk ezeket a kiáltó példákat. Mindaddig minálunk kisbirtokon az okszerű gazdálkodás ki van zárva, a míg a tagosítási munkálatokat nagyobb erővel meg nem indítjuk. Az újabb törvény kétségkívül hozott e részben kedvezéseket. Nem olyan bonyolult már a tagosítási munkálat kérvényezése, a közbirtokosság szavazása a bírói szemle, értékelés és szélesítés, minél az előbbi törvényben; de még ma is, jóllehet a tagosítók — sok kedvezményt nyújt az új törvény — nem valami gyors tempóban folynak a munkák. A múlt esztendőben mindössze 74 községben ment végbe a tagosítás. A múlttal szemben mindenestre lényeges haladás ez is, mert hiszen a múltban alig egy-két tagosítás történt, de mi az mikor tizenegyezer községben kellene a munkálatokat végrehajtani.

Most ujjahban ezeknek a birtokrendezési ügyeknek gyorsabb tempóban való végrehajtását célozza a minisztertervezet a közhatóságokhoz intézett legújabb rendelete. Ebben a miniszter közli az érdekeltekkel, hogy a jövőben nem kell ötszáz koronát bírói letétbe helyezni. Nem kell abban az esetben, ha a megyebeli gazdasági egyesület a közszükséget igazolja. Eddig a bírói letét csupán arra kellett, hogy az amugy is elfoglalt bíróságot önző magánérdekből fakadó kérvényekkel ne zaklassák, és a tagosítás ügyében csak olyan helyről jöjjenek instanciák,

ahol a dolog megértett, és a közbirtokosság többsége a tagosítást akarja. A gazdasági egyesületnek e birtokrendezési ügyekbe való bevonása szerencsés gondolat. Mert ha tényleg szívükön viselik vármegyéjük gazdasági érdekeit, lehetetlen, hogy beérjék azzal, hogy adott esetben írásban igazolják a tagosítás közszükségét. A gazdasági egyesületeknek ilyen fémunkával megállniuk nem lehet. Ellenkezőleg azt képzeljük, hogy a gazdasági egyesületek a kérdés nagy horderejét felismerve, a legelőkeltebben fognak közrehatni abban, hogy a tagosítás az egész vármegyében gyors tempóval keresztülvillessék.

A gazdasági egyesületeknek hivatását fogja képezni, hogy minél szélesebb körben ismeretessék, terjesszék azt e körültekintő és világosan megírt könyvecskét, mely a tagosításról ennek minden részéről szól, és melyet a gazdasági egyesületnek az 1908. VII. és XXXIX. törvényekről. Különösen ismeretelni kell azt a részt, amely a gazdasági egyesületnek a tagosítás költségei előlegezésével. Tudvalévő dolog, hogy a birtokrendezésnek ez az elődázhatatlan kérdése éppen a legkisebb egzisztenciát érdeklí. És hogy éppen azért oly lassú e részben minden meginduló kezdet, mert a leggyámoltalanabb emberek tájékozatlan és erőltet kezdetéről van a legtöbbszór szó. Nemes szociális érdek munkásság tere kínálkozik a gazdasági egyesületek számára, ha erélyesen és a nép iránt

△ ▼ T Á R C Z A. ▼ △

Kispál Gyuri.

Kispálnának levele jött Boszniahól.
Gyanus levél, német levél; — a fiától!
A jegyző ur ötször-hatszor megforgatta,
Hol letette, hol felvette
Mig valahogy kiolvasta.

S aznap éjjel a Kispálné jajsavára.
Csakhogy a föld meg nem indult szánalmába
— Kispál Gyuri ha ezt látná a sírjából;
Külön halna meg a szive,
Szegény anyja fájdalmától!

S aznap éjjel valaki a templom-sorba,
Nagy önvádtól majd a lelkét kikokogta.
Könny se maradt, fény is alig a szemében.
— Kispál Gyuri ha ezt látná,
Feltámadna örömeiben!

Szabolcska Mihály.

A piros czizma.

Irla: Pakots József.

I.

Idő apám, ne vigye el a tordai vásárra azt a piros csizmát. Pünkösti napjára ide győn a püspök, jaj, de szeretnék benne hermanni!

— Nem lehet Kalári lányom. Kell a pénz. A anyád szemfedőjét sem fizettem ki a gyolcsos lótnak. Aztán gyűjteni kell a keresztre is. A szénicezi kőfaragó furton-furt dolgozik rajta. Újholdra kész lesz s akkorra ki kell fizetnem az első rátát is.

— Hajh!

A Kalári leányzó sóhajtott így aztán megadással tette hozzá:

— Igaza van kiednek, idő apám!

Nagypál Estánnak, a tordályölgyi csizmadianak kezében szaporán járt a díkics, vagdosó, szabdalla a piros szatnyánbőröket, a fényes kordovánokat, melyekből apró, ezer ráncu csizmák készültek.

Egy hét múlva volt a tordai vásár, három láda csizmát akart odavinni Nagypál Están. A három láda csizma között ott lesz a legszebb piros csizma is, az, amelyikben

nem fog a püspök elé járulni Nagypál Están leánya a szép Kalári.

II.

Hahóha! Messze van-e még a szénicezi fogadó?

— Ahaj! az éren túl! Csak még a hídton kell áthalatnod.

A csizmadiaak hosszú szekérsora lassan döngött végig a nagyenyedi országúton a vak éjszakában. Keresdről, Tordályölgyről, Szenthároniságválváról kerültek össze a tordai vásáron s most lassan baktattak hazafelé, félig megörült ládákkal s megtelt bugyellárral.

Közlük volt Nagypál Están is. Ott ott a szekere tetején, a legnagyobb ládán s a vendégoldalhoz kötözött sátorfák madzagát bogorgatta, hogy szél ne hulljon.

— Ejjaj! — sóhajtott fel nagy búsan Nagypál Están és nehézkösen dörmögött a nagy ládán lábaival. Őres volt a láda és mélyen kongott a Nagypál Están szórakozott rugdosásától.

— Mit lakál kied szomszéd? — szólt rá szekéréről a hátul jövő Csipők András, a keresdi céhmester. Elmúlt már nagypéntek.

— El a! — döngyögött Nagypál Están.

való szeretettel veszik ezt a dolgot a kezükbe, és felvilágosítják a népet, mily sok gazdasági munkát veszítenek el hiába, a mennyi időt rabolnak el a sürgős mezőgazdálkodás idején éppen azzal, hogy jóformán egész napjuk egyik parcellától a másikhoz való jutásban telik el. Alig van szebb tere a gazdasági egyletek munkásságának, mint e részben odahatni, hogy a dirib-darab hírtokok tagosíttassanak.

A bírói létét megszüntetése mindenestre lényeges könnyítés. A hogy az új törvény egyszerűsítette a bonyolult jogi formákat és a hogy a méltányosság alapjára helyezkedett a tagosítási költségek előlegezésével annak hét éves részletekben való visszafizetésével, azt mindenestre ismertetni kell, — mert ez megkönnyítette az érdekelt közbirtokosoknak törekvését, hogy a maradi gazdálkodás anyavesztő nyomorúságából ők is a haladás útjára térhessenek. Földművelésügyi miniszternek mostani intézkedése hihetőleg egy kiáltó mulasztás gyors megszüntetésére szolgál. De a dolog nem miniszteri rendeleten mulik, hanem a kis emberek nagy baja iránt fogékony szívek indulatján. Ha a gazdasági egylet és a nép hivatalos vezetőiben nem lesz meg az a lelkes vágy, hogy a népet az okszerű gazdálkodás bevezetésével a jólét sokat ígért korszakába levezessék, — akkor minden miniszteri rendelkezés csak írott malaszt. Nagy okunk van hinni, hogy a gazdasági egyesületek ezt a csöndes nem zajlót, de áldásos munkát egész lelkességgel fogják a jövőben végezni.

A vidék.

A hosszú pénzkrízis főleg a vidéken szedte áldozatait. Több mint száz intézet bukott meg és tűnt le a semmiségbe, mindenülről anyagi pusztulást és elkeseredést hagyva maguk után. Nem csoda, ha ilyen körülmények között a takarékpótló közönség bizalma megrendült és egymásután szedte ki a betéteket a vidéki takarékpénztárakból, me-

lyek pedig tulnyomó részben jól fundált, szolid intézetek, amelyek krízis időkben mindig fényesen megállották helyüket.

A vidéki pénzüintézeteknél lényeges szerepet játszanak azok a betétek, melyeket községek, törvényhatóságok, testületek és más nyilvános jellegű ténylezők helyezne el. Most azután, sajnos sok helyen azt kell látnunk, hogy akció indult meg arra nézve, hogy ezek az állandó jellegű betétek a vidéki pénzüintézetektől elvonassanak. A legnagyobb baj pedig az, hogy éppen ebben az akcióban éppen a hatóságos és a hivatalos személyek járnak elől.

Eleinte az Országos központi hitelszövetkezetnek csináltak reklámot és ilyen módon vontak el nagy tőkéket a vidéktől. Később a főpapság agított a egyházi pénzek biztonságos elhelyezése mellett, most pedig már a hatóságok lépnek fel nyitni a vidéki pénzüintézetek ellen, olyan időben, amikor azoknak a közönség bizalmatlansága következtében amúgy is igen nagy szükségük volna az állam és a törvényhatóságok nyomatékos támogatására. Csak legutóbb történt, hogy a kormány a községeknek azt ajánlotta, hogy a községek a szegény állapot vegyék ki a takarékpénztárakból és fektessék azt állami járadékba, a uapokban pedig egy árvizmentesítő társaság gyűlésén figyelemztetéssel, hogy a társaság a felvett kölcsönt ne vidéki pénzüintézetnél, helyezze el, ahol az veszélyeztetve van, hanem valamely fővárosi nagybanknál.

Azt felesleges bizonyítanunk, hogy a vidéki pénzüintézetek a periferiakon minő fontos gazdasági és kulturális missziót teljesítenek. Az a körülmény, hogy egy páratlan válság bizonyos könnyelműségeket, üzletihibákat és anomáliákat vetettek felszínre, nem ingathatja meg a tőke bizalmát a vidéki pénzüintézetekkel szemben. Meg kevésbé tartható az, hogy a bizalmatlanságnak hatóságok személyek adjanak tápot. A mostani nehéz helyzetben éppen a kormánynak és a közhatalóságoknak kellene arra törekedniök, hogy a szorongatott vidéki intézeteknek jelentékeny

betétekkel siessenek segítségükre. Arra pedig a jelenlegi idő éppen nem alkalmas, hogy a kormány a közpénzeknek járadékba való fektetését faszírozza. Tegye ezt pénzbőség idejében, de ne most, amikor a vidéki pénzüintézetek amúgy is a legnagyobb nehézségekkel küzdenek.

A válság megsebezte ugyan a vidék hitéletét, mely azonban alapjában véve erős és egészséges. A nyugalmasabb idők idővidéken normális állapotokat fognak teremteni és a közönség hízalma csakhamar vissza fog térni. A hatóságok pedig járjanak elől a jó példával és siessenek a kivett közpénzeket ismét a vidéki pénzüintézeteknél elhelyezni.

● ● HIREK. ● ●

Május 1. Mini minden évben, úgy ez alkalommal is a már megszokott élénkséggel ünnepelte meg városunk közönsége a tavasz kezdetének e kedves napját. Különösen a fiatalok.

Áldozó osztoztók. Május 1-én a róm. kath. templomban a szokott fénynyel tartatott meg reggel 9 órakor az ünnepi nagymise, a mely alatt a helybeli fiú és leányiskola növendékei járultak az első szent áldozathoz. Az ünnepi nagymisét főtisztelendő **Ambró János** tartotta nagy és fényes segédlettel.

Kirendelés. A közoktatásügyi miniszter a Balassagyarmati áll. polgári leányiskola hivatalos meglátogatása céljából — **Győry Vilmos** pozsonyi polg. iskolai igazgatót küldte ki.

Zártkörű Tánccmulatság. A Szécsényi Iparos és Kereskedő Ifjuság Önképző Köre folyó hó 11-én az az pünkösdvásárnap tartja a „Hungaria” szálló nagytérképében zártkörű táncmulatságot, a melyre a kör elnöksége már a meghívókat szét küldte.

Utalomdij. A vallás és közoktatásügyi minisztérium a balassagyarmati, salgótarjáni

— De én mégis bójtólni fogok. A legszebb piros csizma a nyakamon maradt. Remekbe készült, nyolcz pengő forintra tartottam s a kutyának se kellett. Peig, hogy kérte tőlem a Kalári lányom. Ejszen az Isten akarta így? Ő is a Kalárinak szánta . . .

— Hogy a sátán rugja meg fél ez a dög a fahidtól!

A Zsótér szekeresse káromkodott így, aki a csizmadiák szekersorában legelől hajtott s éppen az ér fahidján akart átdöcögni. A nyerges ló azonban megkötötte magát s az istennek sem lehetett rábírní, arra hogy a hidra lépjen. Ágaskodott kapálódzott és majd fel borította a szekerét ládástól csizmadiástól.

— Ez aztán a csizma, szomszéd! — vetette fel a szót újra Nagypál Están Csipók előtt és a saroglyába nyult abonnan egy átalvetőből kihozta a remekbe készült piros csizmát.

Ezt a csizmát Nagypál Están vásár után már be sem tette a ládába. Gondosan gyöngéden az átalvetőbe dugta, úgy se fog az több vásárt látni. Abban fog a Kalári bér-mální.

— Szippantson rá, szomszéd s a fényinél nézze meg a varrását. Magam öllöttem sárga fonállal. Géppel sem lehet szebben varrni — mondta nagy dicsekedve.

— Rablók! Rablók! — ordított a Zsótér szekeresse egyszeribe a vak éjszakában.

— Mi? Mi az! — riadtak fel a csizmadiák a szekeren.

— Utonállók vannak itt! Rablók! Meneküljön, aki tud!

Csakugyan a tordai vásárról jövő csizmadiákat utonállók támadták meg az ér fahidjánál. Hát azért nem akart a Zsótér ló a hidra menni?

Sötét volt, olyan vaksötét, hogy az ember még a testvérét is el tudta volna adni benne. Nagypál Están ijedten ejtette ki kezéből a piros csizmát.

— Ki a bugyellárisokkal! Adja a pénzt ide az, akinek az élete kedves!

A csizmadiák reszketve nyultak be a ködmönök zsebébe és előkerültek a zsíros, kővér bugyellárisok. Sok szép szatyján- és kardován csizma ára. Nem tudták, kinek adják, csak az acélos kemény kezeket érezték, amelyek átvették a bugyellárisokat. De már tisztában voltak azzal, hogy nem jó okoskodni. Hej, mert sok vásáros ember hagyta már itt a foga fehérét, aki okoskodni mert.

A szénicei keresztútnál elváltak egymástól a csizmadiák, mindenkik a maga falujába ment. Ki Keresdre, ki Szentháromság-

falvára, ki Tordátölgyre. Mindenikük üres ládával és üres zsebbel.

III.

— Vásárfiát hoztam neked Kalári! Nem lesz olyan Tordátölgyén egyetlen egy lány-nak sem!

Nagypál Kalári boldogan simul az ajándékozó kebelére. Feketeképu, jegenyesszal termetű legény volt az. Nem Tordátölgyéről való. Kint a határban ismerkedett egyszer meg vele Nagypál Kalári. Sarjút vágott s akkor köszönt rá a legény a dölőútról. Nagypál Kalári akkor sem kérdezte meg, hogy ki a legény, később még úgy se. Onnan tovább már a szíve felett volna a kérdésére. A szívének pedig olyan mindegy, hogy ki az, akit szeret. Szereti és vége.

— Jaj, de régótától nem láttam kiedet! — panaszkodott Nagypál Kalári a legénynek, miközben a fejét egészen odadugta a szívetájára.

Kedves duruzsolás volt ez és a legény mosolyogva, hetykén pödörte meg a hajszát:

— Bizony lelkem, Kalárim, van már egy félesztendeje! Nagyföldet bejártam azóta! Hanem hoztam ám valamit. Ehol a . . .

— Mért nem gyön kied többször felénk?

— Mért másfelé járok.

— De egyszer, ejszen csak, eljön, úgy,

III.

Mi a jellemző?

Valamikor a régi műcsarnokban ki volt állítva Tisza Kálmánnak Benczur által festett képe, amely a volt miniszterelnököt díszmagyar ruhába öltözve, egy karosszékből ülve ábrázolja.

Igy alkalommal Andrássy Gyula gróf többedmagával nézegette a képet. A társaság tagjai különféle dicsérő megjegyzéseket tettek róla. Az egyik azt mondta, hogy igen jellemző a tekintete, a másik, hogy jellemző fejtartása, a harmadik, hogy jellemző a ruha színe.

Andrássy Gyula gróf nagy komolyan mondja:

Én egyebet tartok rajta jellemzőnek.

Azt, hogy fogja a széket.

Szerkesztőesert a kiadó felelős.

Gcassió

finom divatöltőnyt
tisztá angol gyapju kélméből
50 koronaért készít
Schlesinger A. Fia.

Bérbeadó üzlethelyiség!

Szécsényben a Rákóczi-uton
(Bayer Sándor-féle házban)
egy üzlethelyiség 1, esetleg 2
szobával 1 évi július 1-től
bérbeadó.

Bővebben ugyanott a tulajdonosnál.

Rárósmulyadi vas- és szénsavas fürdő megnyitása.

Tisztelettel hozom a n. é. közönség szives tudomására, hogy rárósmulyadi vas- és szénsavasfürdőt **folyó évi május hó 12-én (Pünkösd-kétfőjén) ünnepélyesen megnyitom.**

A m. t. fürdőző vendégeknek italok- és ételek dolgában Csernoch János — salgótarjáni acélgyári főpincér — fog pontos- és mérsékelt áron való kiszolgálásáról gondoskodni.

Kitünő italok!

Magyar konyha!

Kellemes kirándulási hely.

A n. é. közönség szives pártfogását kéri,

mély tisztelettel

Svarcz Soma,

fürdőtulajdonos.

Izléses munkáért többszörösen kitüntetve.

ULIP ISTVAN
élővirág terme
LOSONCZ,

RÁKÓCZI-UT.

TELEFON 123.

Megrendelések: élővirágokban
Glattstein Adolfnál, Szécsényben
24 órán belül szállítanak.

Huszár Mihály

nógrádmegye legnagyobb
ruhafestő, vegytisztító- és gőzmosó intézete

LOSONCZ, Kossuth Lajos-utca 10.

Vidéki megbízások pontosan eszközöltenek.

Gyászesetben ruhák 48 óra alatt
festetnek feketére.

Elsőrendű munka, gyors- és pontos kiszolgálás

Glattstein Adolf

könyvnyomdája, könyv- és papírkereskedése
A „Szécsényi Hírlap” kiadóhivatala.
M. kir. dohány- és szivararuda.

SZÉCSÉNY, (Nógrádmegye.)

Készít minden a könyvnyomda-
szati szakmába. vágó munkákat
modern- és szakszerű kivitelben,
jutányos árak mellett.

Raktáron tart: mindennemű levél-
papirokat, üzleti könyveket, író-
és rajz eszközöket. Képes levelező
lapokból nagy választék.